

Szerkesztőségünk folytatja az OKT anyagok közlését. Ezúttal az OKT megbízása alapján létrejött munkacsoport tagjainak jelentései, véleménye alapján a szerző állította össze ad hoc bizottság számára jelentését.

A MAGYAR KÖNYVTÁRI SZAKSAJTÓ KÉRDÉSEI

HÉBERGER KÁROLY

A magyar könyvtáros-társadalom szakterület és képzettség szerint egyaránt differenciált. A könyvtári-tájékoztatási feladatok színvonalas elvégzéséhez, valamint a munkatevékenység fejlesztéséhez a szakembereknek folyamatosan elemzésekre, tapasztalatokra, szervezeti sémákra stb., összefoglalóan *információkra* van szükségük. A szakmai információk közvetítése, a szakemberek véleményének formálása, a korszerű módszerek elterjesztése egyaránt a könyvtári szaklapok, együttesen pedig a könyvtári szaksajtó feladata.

A hazai könyvtári szaksajtó rendszere több évtizedes fejlődés eredményeként alakult ki. A jelentkező társadalmi igények és a munkamegosztásra való törekvés alapján központi (országos), területi, ill. hálózati és szakterületi, ill. határterületi szakfolyóiratok jöttek létre. A szakmai folyóiratok mellett kialakultak a könyvtári-tájékoztatási információk folyamatos dokumentációs feldolgozását közreadó referáló folyóiratok, külön a külföldi adatokra (Könyvtári és Dokumentációs Szakirodalom) és a hazaiakra (A Magyar Könyvtári Szakirodalom Bibliográfiája).

A könyvtári szaksajtó központi lapjai

A magyar könyvtári szaksajtó legfontosabb feladatait a központi (országos) szaklapok oldják meg. Tevékenységük során igyekeznek a könyvtáros szakma művelőit színvonalas és érdekes, időszerű és hasznos publikációkkal ellátni. A központi szaklapok munkamegosztása kialakult, a lapok profilja károsan nem fedí át egymást.

Ugy véljük, arra kell törekedni, hogy a központi folyóiratok saját felelősségi körükön belül még jobban igazodjanak a szakma tényleges problémáihoz, egymással továbbra is hangolják össze tevékenységüket, ne pusztán regisztrálják eredményeinket és gondjainkat, hanem a jobb, célravezetőbb megoldások megtalálását segítsék. Így emelhetjük a központi szaksajtó színvonalát, használhatjuk ki jobban a meglévő lehetőségeket, segíthetjük végső soron a sajtó jobb olvasottságát is.

A központi lapok erősítését szükségesnek tartjuk és javasoljuk a működésükhöz szükséges sokoldalú támogatás biztosítását.

Könyvtáros

A Könyvtáros, a magyar könyvtárügy központi folyóirata 1981. júniusában volt 30 éves. Helyzete megindítása óta sajátos: a könyvtárügyet irányító minisztérium – jelenleg a Művelődési Minisztérium – folyóirata, kiadása azonban nem könyvtári intézményi, hanem vállalati keretekben történik. Fenntartója és összes előállítási költségeinek viselője a Lapkiadó Vállalat. A Könyvtáros az elmúlt öt évben tartalmilag és külsőleg egyaránt megújult: 1977. januárjától kezdve az irodalmi folyóiratok profiljába vágó törekvéseit feladva tiszta arcélú könyvtáros lappá változott: profilja szerint a magyar könyvtárügy tájékoztató folyóirata, melynek érdeklődése ágazati, térbeli és időbeli korlátozás nélkül a teljes könyvtárügyi problematikára kiterjed – beleértve a könyvtárügy, a könyvtárak történetét is –, de a szerkesztésben és a témaválasztásban, valamint a közlésben meghatározó szempontja az informálásra való törekvés. A lap bizonyos könyvtártípusok és hálózatok vonatkozásában a módszertani folyóirat szerepét is vállalja.

A megújult lap egyik fő és sikeresen megvalósított törekvése az elmúlt öt évben az volt, hogy a társadalom véleményformáló személyiségeit és a könyvtárak fenntartásáért felelős vezetőket közelebb hozza a könyvtárakhoz, másrészt lemérje, hogy a könyvtárak mennyire alkalmasak a mai kor társadalmára részéről megnyilvánuló magasabb igények kielégítésére. E célok megvalósítását a lap számos új rovata segíti, nevezetesen a „Mégkérdeztük a fenntartókat”, a „Beszélgetések a könyvtárról”, „Vallomások a könyvtárról”, „Könyvtárak – műhelyek”, „Bemutatjuk a ...”, „A lapokban olvastuk” c. rovatok.

A Könyvtáros tudatosan törekszik a szakmai, könyvtárosi közéleti demokratizmus kiteljesítésére is: évente kétszáz szerzőt foglalkoztat, s öt év alatt több mint félezer volt azok száma, akik legalább egyszer szerepeltek a lap szerzőgárdájában. A demokratizmust szolgálják a folyóirat hasábjain lezajló viták és körkérdés-sorozatok (pl. a szakszervezeti könyvtárügy helyzetéről, a könyvtárak együttműködéséről, a szakmai utánpótlásról, a hálózati-módszertani munkáról) éppúgy, mint a lap jubileumi cikk-pályázata és a könyvtárosok érdekvédelmét szolgáló „Kérdezz – felelek” rovatában évente közölt 12–15 jogsegély-jellegű tájékoztatás.

A folyóirat információgazdag lett: ezt nemcsak az bizonyítja, hogy igen sok könyvtár és könyvtáros szerepel a lapban a legkülönbözőbb közérdekű információkkal (pl. minden év elején 10–12 könyvtáros és könyvtárügyi vezető összegzi az elmúlt évet és vázolja fel az új esztendő terveit), hanem a Könyvtáros egyéb, kifejezetten információs rovatokat is nyitott, amelyek a könyvtári eseményeket és az új könyvtári dokumentumokat, nehezen elérhető könyvbeszerzési forrásokat kívánják megismertetni (az „Események ... krónika” c. évente ismétlődő adattárak, a statisztikai táblázatok, a szakmai recenziók, a „Könyvtári kiadványok”, a „Lapozgató”, a „Szakmai folyóiratok, hálózati híradók” elnevezésű rovatok).

Szembetűnő a perszonáliák fontosságának növekedése (a „Könyvtáros sorsok – könyvtáros pályák” rovattól a „Hírek”-ig), továbbá az ismeretterjesztő-továbbképző jellegű cikkek számának emelkedése a „Műhelykérdések”, „A Könyvtáros kislexikona”, „A Könyvtáros galériája”, valamint az ezekhez hasonló típusú rovatok keretében.

A Könyvtáros formai megújulásának jele egyrészt az újságírás műfajaiba tartozó írások (riportok, interjúk, vallomások) növekvő száma, másrészt a lap külső megújulása, amelynek legfontosabb ténye az 1980. január 1. óta használt jobb minőségű nyomópapír, továbbá a tördelés válozatosabbá tétele, az igényesebb tipográfiai megoldások.

Könyvtári Figyelő (KF)

A lap alapvető célja a magyar könyvtárosok érdemi szakmai tájékoztatása, a nemzetközi és a hazai tapasztalatok tudományos igényű feldolgozása. A lap e cél érdekében inkább elméleti írásokat, kutatási eredményeket vagy részeredményeket, műhelymunkákat közöl, valamint rendszeresen beszámol az országos hatókörű testületek, intézmények munkájáról. Hangsúlyosan foglalkozik a társadalomtudományi információs rendszerekkel, mivel e területnek más hazai publikációs fóruma nincs. A külföldi könyvtárügyről tömörítések, szemlék, útibeszámolók formájában ad hírt, időnként külföldi szerzők cikkeit is közli. A külföldre való kitekintésnél figyelembe veszi a hazai gyakorlat igényeit. A folyóirat a szakkérdésekben elmélyülni szándékozó szakembereknek szól.

A színvonalas szerkesztés eredményeként a közlemények stílusa általában jó, az egységes szakmai terminológia használata terén azonban további fejlődés szükséges. A folyóirat – tanulmányai révén – hozzájárul a könyvtári és tájékoztatási munka fejlődéséhez, az átgondoltabb, tudatosabb és színvonalasabb munka végzéséhez. A lapban megjelent szakmai viták elősegítik a problémák tisztázását. Jól valósítják meg ugyanezt a célt a lap évenkénti tematikus számai.

Az információközlést segítik elő a terjedelmesebb tanulmányok után, a helyet kitöltő, a forrás megjelölésével közreadott rövid, frappáns, érdeklődést keltő könyvtári hírek.

Nagyon értékes és jó célt szolgál a szemle, ahol a legfontosabbnak ítélt könyvtári kiadványokat ismertetik, s gyakran értékelik is. A lap külső megjelenése vonzó, az illusztrációs anyag azonban még bővíthető lenne. A külföldi felhasználást segítik elő az angol, német és orosz nyelvű tartalmi kivonatok.

A szerkesztőséget jelentősen segíti az aktív, konstruktív szerkesztő bizottság, de ez sem tudja megoldani a szerkesztőség nyomasztó létszámgondját. (A lapnak egy főfoglalkozású dolgozója van, a felelős szerkesztői feladatokat a KMK tájékoztatási osztályvezetője látja el.)

Magyar Könyvszemle

Az 1876-ban megindított Magyar Könyvszemle a világ egyik legrégebb, élő könyvtörténeti folyóirata. Megindítói annak idején a lap profilját nem a mindennapi hasznosság pragmatizmusától vezérelve szabták meg, hanem arra szánták, hogy a tudományos értékű könyv-, sajtó- és könyvtártörténeti tanulmányok közlési fóruma legyen.

Fennállásának több mint egy évszázada alatt – ha főprofilját mindvégig meg is őrizte – éppen a tudományok fejlődése és differenciálódása következtében, azon időnként némileg módosítania is kellett. Megindulásakor például még betöltötte az irodalomtörténeti szakfolyóirat szerepét is addig, amíg e tudományterületnek is megszülettek a saját folyóiratai.

Hasonló módosulások figyelhetők meg a Magyar Könyvszemle tartalmában a hazai könyvtárügy gyakorlati kérdéseivel kapcsolatban is. Volt idő – egészen az utóbbi évtizedekig –, amikor a folyóirat a magyar könyvtárügynek csaknem egyetlen tudományos igényű orgánuma volt. Könyvtárügyünknek a felszabadulás után bekövetkezett nagyarányú fejlődése, amely a közelmúltban a könyvtári szaksajtó kibontakozását és főként differenciálódását is eredményezte, játszott közre leginkább a Magyar Tudományos Akadémia Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának a lap profiljával kapcsolatos 1961-ben hozott döntésében. Ennek következtében ettől kezdve a Magyar Könyvszemle a Magyar Tudományos Akadémia I. Osztályának folyóirata lett, profiljául pedig a hazai könyv- és sajtótörténetet jelölte meg, beleértve a könyvtörténet fogalmába az írás-, nyomdászati- és kiadástörténetet, továbbá az olvasóközönség és általában az olvasás történetét. Ezekén kívül természetesen a lap profiljához tartozónak jelölték ki a könyv- és sajtótörténethez kapcsolódó bibliográfiát is.

Az MTA fenti döntése egyaránt figyelembe vette a Magyar Könyvszemle hagyományait, a magyar tudományos kutatás igényeit és nem utolsósorban a nagykönyvtárainkban folyó könyvtörténeti és bibliográfiai vállalkozások érdekeit. Ez utóbbiak közül talán elegendő, ha a retrospektív nemzeti bibliográfia olyan jelentős vállalkozására utalunk, mint a Régi Magyar Nyomtatványok című kiadvány, amelynek létrejötte elképzelhetetlen a Magyar Könyvszemlében publikált ismeretlen „rég Magyar” könyvek bibliográfiai és könyvtörténeti leírásai nélkül. A folyamatban lévő sajtótörténeti kézikönyvsorozat létrejötte is nehezen lett volna elképzelhető a Magyar Könyvszemlében évtizedeken át megjelent előtanulmányok és részfeldolgozások nélkül. De fontos helyet kap a folyóiratban a külföldi hungarikák feltárásának, bibliográfiai és történeti feldolgozásának ügye is, ami nemzeti könyvtárunk egyik alapvető feladata.

A Magyar Könyvszemle tehát szoros kapcsolatban áll könyvtárainkkal: elsősorban az Országos Széchényi Könyvtárban folyó munkálatokkal, de mindazon hazai gyűjteménnyel is, ahol számottevő könyv- és sajtótörténeti feltárások folynak. A lap munkatársai és szerzői ennek megfelelően nagyrésztben könyvtárosok közül kerülnek ki, de a Könyvszemle természetesen nyitva áll mindazok számára, akik – foglalkozásuktól, sőt állampolgárságuktól függetlenül – új kutatási eredményekkel gazdagítják a magyar művelődéstörténetet.

Könyvtörténetírásunk legnagyobb hiányossága, hogy hiányzik egész sor 19. és 20. századi magyarországi nyomda és kiadóvállalat munkásságának monografikus feldolgozása. Szükségesnek tartjuk olyan szerkesztői koncepció kialakítását, amely az eddiginél jóval nagyobb gondot fordít ilyen tárgyú cikkek iratására. A szemlerovat szerkesztése is nagyobb körültekintést igényelne.

Méltánytalanság volna azonban, ha megjegyzéseinkhez nem fűznénk hozzá, hogy a Magyar Könyvszemlében megjelenő tanulmányok igen magas színvonalúak, a lap

minden száma a magyar művelődéstörténet szempontjából sok fontos közelményt tartalmaz. Könyvismertetései is – ötletszerűségük ellenére – rendszerint jól megírtak és tartalmasak.

Figyelő- és Szemle-rovatában a jövőben az eddigieknél behatóbban szükséges figyelemmel kísérni a hazai és a külföldi könyvkiadást – profilja szempontjából. A könyvtári kiadványok közül is nagyobb figyelmet kellene szentelni azoknak, amelyek akár bibliográfiai, akár történeti feldolgozását nyújtják egy-egy könyv- vagy sajtótörténeti témának.

A cikkek külföldi hasznosításának érdekében közöl a lap idegen nyelven tartalmi kivonatokat, s egyes közlemények pedig teljes terjedelmükben idegen nyelven jelennek meg.

A szerkesztő bizottság legutóbbi kibővítése lehetőséget ígér a fiatalok nagyobb mértékű bevonására a lap munkájába. A folyóirat célkitűzése, hogy közvetlen kapcsolatot kíván tartani az MTA-MM közös Könyvtörténeti Munkabizottságának tagjaival csakúgy, mint a most alakult Sajtótörténeti Munkabizottsággal, valamint a baráti és más országok hasonló jellegű folyóirataival.

A Magyar Könyvszemle interdiszciplináris elveket képvisel, ez és a művelődéstörténeti kutatások előtérbe kerülése, könyvtáraink sokrétű bibliográfiai és könyvtörténeti tevékenysége már önmagukban is bőséges feladatot adnak a Könyvszemle további évfolyamai számára.

Ahhoz, hogy az előbbieken közölt sokrétű elvárásoknak a lap megfelelhessen, szükség lenne a jelenlegi mostoha szerkesztési viszonyok és körülmények bizonyos fokú javítására.

Tudományos és Műszaki Tájékoztatás (TMT)

A lap 1980-ban fejezte be 27. évfolyamát. Induláskor – Műszaki Könyvtárosok Tájékoztatója címen – mindenekelőtt a műszaki könyvtárak és a műszaki könyvtárhálózatok kiépítésének „kollektív szervezője” volt, majd – a műszaki könyvtárügy, dokumentáció és a műszaki-szakirodalmi tájékoztatás hármasságában – fokozatosan kezdte felvenni a valóságos folyóirat attribútumait.

A folyóirat iménti tematikus érdekeltsége alapján mindmáig fennmaradt, legfeljebb olyan vonatkozásban bővült ki, hogy viszonylag sokat foglalkozik az elméleti kérdésekkel (az informatikával, mint alakuló tudományággal), és a szakmai-szakirodalmi tájékoztatás vonatkozásában – összhangban a világ-trendekkel – nem ragaszkodik mereven a műszaki szakterületekhez.

A TMT utolsó tíz évében még egy változás következett be: mind kevesebb lett benne a hazai vonatkozású, a hazai szerzőktől származó cikk és tanulmány. Ehelyett mind nagyobb részét az önmagában színvonalas és a világszínvonalat reprezentáló másodközlés és (bő) referálás foglalta el. E miatt alakultak ki az olyan olvasói vélemények, hogy a lapban sok a meglehetősen elvont, vagy olyan tartalmú közlemény, amelyek a hazai problémák megoldásához kevés támogatást nyújtanak.

1980-ban – a korábbi referálási eredményeket megőrizni igyekezve – a hazai szerzők és az eredeti cikkek javára fordulat történt a lapban. Ez azt az elszánást jelzi, hogy a folyóirat a továbbiakban aktívan kíván részt venni a hazai szakkönyvtárügy (a műszaki könyvtári koordinációs feladatok mértékéig) és az OSZIIR meghatározta „szakmai közéletben”, s ezzel kapcsolatosan azon nemzetközi vonatkozások ápolásában, amit az NTMIR és az UNISIST II. határol be mindenekelőtt.

A cikkek külföldi hasznosítását segítik elő az angol, orosz és német nyelven megjelenő tartalmi kivonatok.

A TMT új profiljának kialakítását elsősorban a Könyvtári Figyelővel együttműködve, e lappal elvszerű elhatárolást kialakítva végzi; e célkitűzésben 1980 szeptemberétől szerkesztő bizottság is segíti a lap tevékenységét.

A területi, ill. hálózati folyóiratok

A hálózati módszertani szaklapok közül négy, tematikájában is sokszor túlmutat a saját hálózat problematikáján, ezért e lapok közleményei más könyvtárak munkatársai részére is hasznosíthatók lennének. Ezt azonban a lapok példányszáma nem teszi lehetővé.

Könyv és Nevelés

A lap elsősorban az iskolai könyvtárosok módszertani folyóirata, de amióta címét Iskolai Könyvtárosok Tájékoztatójáról Könyv és Nevelésre változtatta, ezzel azt is jelezte, hogy minden pedagógushoz szeretne szólni – segítséget kíván adni: hogyan lehet a könyvet, a könyvtárat a nevelő-oktató munka folyamatában felhasználni. Gondos szerkesztésű, feladatát színvonalasan ellátó lap. A szerzői egyenlenségeket a szerkesztés során igyekeznek megszüntetni.

Kéthavonként 48 oldalas terjedelemben jelenik meg (szeptemberben kettős számként).

A lap tematikája a könyvtári és a pedagógiai munka összekapcsolására törekszik. E cél érdekében – az iskolai könyvtárügy mellett – bővebben kellene foglalkoznia a gyermekek könyvtárhasználati problémáival, bár erre a 3 éves terjedelem alig ad lehetőséget.

A lap fő rovatai: Ifjúság és Irodalom (a gyermek- és ifjúsági irodalom kritikája), Elmélet és Gyakorlat (az olvasással, az iskolai könyvtár felhasználásával kapcsolatos kérdések). A „Könyvespolc” egyes könyvekről ad ismertetést vagy egy-egy, pedagógiailag fontos téma köré csoportosított könyvszemlét közöl. A „Külföld” rovatban megjelent közlemények szervesen illeszkednek a hazai problematikába. A lap gondos tipográfiával készül, illusztrációs anyaga magas színvonalú. A lap példányszáma nem elegendő. Célul kellene kitűzni, hogy a lap minden iskolába és a gyermekkönyvtárosokhoz egyaránt eljusson.

Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Könyvtárosok Tájékoztatója

A lap a mezőgazdasági és élelmiszeripari könyvtárosok módszertani segítségét, a külföldi és hazai konkrét tapasztalatok elterjesztését célozza. A lap e célkitűzést maradéktalanul megvalósítja, olvasótábora körében nagyon népszerű. A lap pontos szerkesztési elve az időszerűség, akár külföldi, akár hazai tapasztalatokat közölnek. Rendszeresen ismertetik az AGROINFORM-ba beérkezett új külföldi szakfolyóiratokat, az új kutatási jelentéseket. Híryanaga is élő. Beszámolnak kiállításokról, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének rendezvényeiről, évfordulókról. Ritkábban könyvtári kiadványokról is közölnek ismertetést. A lap illusztrációkat sajnos nem közöl.

Műszaki Egyetemi Könyvtáros (MEK)

A MEK a Budapesti Műszaki Egyetem könyvtárosai számára kiadott módszertani szaklap. Gyakran közöl elemzéseket, gyakorlati tapasztalatokat a könyvtári munka különböző területeiről (pl. az állományrevízió végrehajtása, a katalógusrevízió előkészítése, a kiállítások tapasztalatai, a korszerű könyvtári munkaszervezet, a könyvtárvezetés módszerei stb.). Az utóbbi számokban a lap eltért e profiljától, és bibliográfiai, sajtótörténeti stb. közleményeket is közölt. E változás annak volt a következménye, hogy a fiatal, kezdő kutatók részére a publikációk közreadását lehetővé tegye, ezért e változások csak átmenetinek tekinthetők. A lap rendszeresen közli a könyvtári szakirodalomban az egyetemi könyvtárakat érintő közlemények ajánló bibliográfiáját, valamint az újabban elkészült irodalomkutatások jegyzékét. Amennyire a terjedelem lehetővé teszi, ismertetik a fontosabb könyvtári kiadványokat. Illusztrációs anyaga fejlődő, de nem túlságosan magas színvonalú.

Az Orvosi Könyvtáros

Az orvostudományi könyvtári hálózat módszertani folyóirata. Célja a hálózati munkatársak összetartásán kívül a hálózat módszertani munkájának fejlesztése. Ebbe a szorosan vett könyvtári munkák módszerei mellett az információs, informatikai munkák módszereit is beleértik.

A folyóirat 1980-ban érte el 20. évfolyamát, évente négy száma jelenik meg.

Állandó rovatai: „Könyvtárosaink írnak”, „Külföldi orvosi könyvtárosok írnak”, „Orvostörténelem – orvosi könyvtárosoknak”, „Az OOKDK referáló üléseinek anyagából”, „Könyvismertetések”. A „Közlemények, hírek” rovat értesíti a hálózatot a tanfolyamokról, konferenciákról, itt jelennek meg a személyi hírek.

Az utóbbi három évben több igénykutatási, hivatkozásvizsgálati könyvtár- és dokumentumhasználati közlemény jelent meg.

A közleményekről 30–40 soros angol és orosz nyelvű összefoglalók, valamint ugyanezek a nyelveken a tartalomjegyzékek fordításai is megjelennek.

A területi könyvtári híradók

Néhány kivételével valamennyi megyénkben rendszeresen megjelentetik a könyvtári híradót, ill. tájékoztatót. E kiadványok, a tartalom, a formai kivitel, a megjelenés rendszeressége, az írások színvonala és stílusa, a szerkesztés módja tekintetében egymástól jelentősen eltérnek. Van közöttük olyan, amelyik teljes keresztmetszetet ad a terület egész könyvtárügyéről, mások egy-egy hálózat tevékenységéről informálnak. E lapok hasznosságát és fontosságát indokolja, hogy a legkisebb megyében is többszáz könyvtár működik. Ezek számára olyan információkat adnak a megyei híradók, amelyeknek megszerzésére egyébként nem volna módjuk. Segítik az egyes könyvtártípusok és hálózatok irányítását, tevékenységük összehasonlítását. Nemcsak kiegészítik a könyvtári szaklapokat, hanem híreik, adataik, információik közvetlenségével igyekeznek orientálni, összefogni és módszertani tanácsokkal ellátni a terület könyvtárosait. E híradók publikációs lehetőséget nyújtanak a fiatal könyvtárosoknak, akik az így szerzett tapasztalataik alapján később alkalmassá válhatnak a könyvtári szaklapokban való írásra.

A híradók ereje, jelentősége s egyben szükségessége éppen regionális jellegükben van. Ott és abban a nembn mással nem pótolhatók.

Különösen a könyvtári törvény megjelenése óta a híradók a különböző hálózatok könyvtárosainak is publikálási fórumot jelentenek, s mint ilyenek nagymértékben hozzájárulnak egymás jobb megismeréséhez. E lapok fontos feladata, hogy továbbra is szolgálják a különböző típusú könyvtárak regionális együttműködését, szolgálják a magyar könyvtárügy egységét.

Nem utolsósorban segítik a fenntartók orientálását, a könyvtárakról kialakított kép realitását. Hozzájárulnak a könyvtárak és a könyvtárosok társadalmi megbecsüléséhez.

Az előbbieken alapján a munkabizottság a regionális könyvtári híradók további fennmaradása mellett foglal állást, nem vetve el azt a gondolatot, hogy a híradók szerkesztői legjobb munkatársaikat ösztönözzék a központi lapoknál történő jelentkezésre. Ezt a kiemelkedő, országos érdeklődésre számítható cikkek felajánlásával is segíthetik.

A könyvtárügy központi irányítása fordítson fokozottabb gondot a regionális könyvtári lapok munkájának segítésére, határozott, de segítőkész bírálattal, a tapasztalatok esetenkénti összegezésével késztessek a szerkesztőket, ill. szerkesztő bizottságokat a színvonal további javítására.

A könyvtári híradók szerkesztőségeinek pedig egymással szorosabb kapcsolatok kiépítésére és fenntartására lenne szükségük. El kell végezniük az előbbieken tárgyalt szerinti profiltisztítást, s a célkitűzések pontos tematikai rögzítését. A tapasztalatok kölcsönös megismerése és hasznosítása megtermékenyítő hatással lenne e lapok szerkesztésére és működésére.

Néhány könyvtár ún. *belső híradót* is közread. Ilyenek: OSZK Híradó, OMKDK Híradó, FSZEK Könyvtári Híradó. E lapok a könyvtárak belső életével, a demokratizmus konkrét problémáival, tanácskozások napirendjével és eredményeivel, a társadalmi szervek tevékenységével, évfordulókkal, visszaemlékezésekkel, adatok közreadásával foglalkoznak. E belső híradók sok hasznos információt tartalmaznak az adott könyvtár dolgozóinak, de

értékes tapasztalatcsere anyagot szolgáltatnak más könyvtárak vezetői és társadalmi szervei részére is.

A könyvtári szaksajtó olvasottsága

A legolvasottabb és legnagyobb példányszámú hazai könyvtári lap a *Könyvtáros*. Olvasótáborához tartozik minden típusú könyvtár minden beosztású könyvtárosa. A *Könyvtári Figyelő* olvasótáborát elsősorban a vezető beosztású és az egyetemet, ill. főiskolát végzett könyvtárosok alkotják. Az 1000-es példányszám jelzi, hogy nem juthat el mindenhová, ahol az szükséges lenne. A *Magyar Könyvszemle* és a *Tudományos és Műszaki Tájékoztató* olvasottsága nem kielégítő, az olvasók a könyvtárosoknak csak szűk rétegét képviselik.

A négy részletesebben tárgyalt hálózati módszertani szaklap olvasottságát általában kielégítőnek tartjuk az Orvosi Könyvtáros kivételével. A *Könyv és Nevelés* jelenlegi példányszáma miatt nem juthat el minden iskolába, nem szólva a gyermekkönyvtárosokról.

A megyei könyvtári hirdókat sokan olvassák, gyakori az olyan kis könyvtár, ahol csupán a hirdó az egyetlen könyvtári vonatkozású lap. A belső hirdók iránti érdeklődés is kielégítő.

A könyvtári szaksajtó olvasottsága általánosságban nem megfelelő. Az olvasottság reprezentatív felmérésére szolgáló kérdőívet összesen 120 könyvtárosnak küldtük ki válaszborítékkal együtt, a választ azonban csak 37-en küldték vissza. A visszaküldési arány is egyfajta mutatószáma az érdektelenségnek. A korábbi felmérések, valamint szűrő-próbaszerű vizsgálataink során elképesztő tájékozatlanságot tapasztaltunk a könyvtári lapokról, a lapokban folyó vitákról, fontosabb közleményekről. Ugy tűnik, hogy sem az egyetemi, sem a főiskolai könyvtárosképzésben nem fordítanak elég gondot a könyvtári szaksajtó használatára. A könyvtárak vezetői sem kívánják meg dolgozóiktól, hogy a könyvtári szaksajtót rendszeresen figyeljék, olvassák.

A Magyar Sajtó humorából.